

Endringer i reglene om taushetsplikt, tilgjengeliggjøring av helsedata og krav til sikkerhetstiltak

Sverre Engelschiøn

Normen webinar, 8. april 2026

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Prop. 152 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i helselovgivningen
(tilgjengeliggjøring av helsedata og krav til
tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak)

Bakgrunn - skjerpet trusselbilde

- Sikkerhetspolitisk situasjon er blitt mer uforutsigbar
- Økt digital trussel mot helse- og omsorgssektoren
- Risiko for at store helsedatasett kan utnyttes av trusselaktører
- Dagens regler er ikke tilstrekkelige for å håndtere hele skadebildet

Sikkerhetsloven

- Formål: Beskytte nasjonale sikkerhetsinteresser mot uønskede hendelser, se sikkerhetsloven § 1-1
  - Nasjonale sikkerhetsinteresser: Landets suverenitet, territorielle integritet og demokratiske styreform og overordnede sikkerhetspolitiske interesser, se sikkerhetsloven § 1-5.
- Dynamisk lov: Tilpasser seg endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Begrenset deling av helsedata

- Helsedata skal ikke gjøres tilgjengelige dersom tilgjengeliggjøring kan:
  - true samfunnets evne til å verne grunnleggende verdier og funksjoner
  - sette liv og helse i fare
- Dette gjelder flere typer data:
  - direkte identifiserbare
  - indirekte identifiserbare
  - aggregerte/anonyme data i enkelte tilfeller
- Hovedregelen skal fortsatt være tilgjengeliggjøring
  - Unntakene skal brukes konkret og forholdsmessig
  - Behovet for skjerming gjelder ikke alle store datasett, men noen få saker

Fra informasjonssikkerhet til bredere sikkerhetsstyring

- Pasientjournalloven § 22 og helseregisterloven § 21 utvides fra å være tett knyttet til personvernforordningen artikkel 32 til også å dekke andre sikkerhetsutfordringer.
- Det skal gjennomføres risikovurderinger av nettverks- og informasjonssystemer som brukes til å levere tjenester.
- Ved vurdering av forsvarlig sikkerhetsnivå skal det tas hensyn til:
  - den enkeltes personvern
  - kritiske samfunnsfunksjoner
  - helse- og omsorgstjenestens evne til å ivareta sine oppgaver
  - teknologisk utvikling
- Tiltakene skal være:
  - tekniske og organisatoriske
  - proporsjonale og risikotilpassede
  - egnet til å forebygge, avdekke og redusere konsekvenser av skadelige hendelser
  - innrettet mot kontinuitet i tjenesteleveransen

Politiattest

- Ny hjemmel til å kreve uttømmende og utvidet politiattest
- Gjelder personell med privilegerte tilganger til nettverks- og informasjonssystemer
- Typisk tilgang til:
  - kritiske systemer
  - konfigurasjonsendringer
  - sikkerhetsinnstillinger
- Adgang, ikke plikt for virksomheten
- Gjelder ikke personell som allerede har slik tilgang

Trer i kraft 15. april 2026

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Prop. 154 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i helsepersonelloven og
pasientjournalloven mv. (taushetsplikt og
tilgjengeliggjøring av pasientopplysninger)

Lov om endringer i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv. (taushetsplikt og tilgjengeliggjøring av pasientopplysninger)

Dato	LOV-2026-01-23-1
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet
Ikrafttredelse	Kongen bestemmer
Endrer	LOV-1999-07-02-61 , LOV-1999-07-02-63 , LOV-1999-07-02-64 , LOV-2011-06-24-30 , LOV-2014-06-20-42 , LOV-2019-03-01-3 , LOV-2024-12-20-96
Kunngjort	23.01.2026 kl. 11.40
Journalnr	2026-0032
Korttittel	Endringslov til helsepersonelloven og pasientjournalloven mv.

Hovedendringene i taushetspliktreglene

- Identiteten til innringer til medisinsk nødmeldetjeneste omfattes av taushetsplikten
- Tydeliggjør en rett og plikt til å tilgjengeliggjøre opplysninger i og på tvers av virksomheter
- Tjenstlig behov vurderes av personellet selv
- Personkretsen som kan tilgjengeliggjøre opplysninger om én pasient til å behandle en annen utvides. Forbud mot oppslag i journal oppheves.
- Pasienters rett til reservasjon mot tilgjengeliggjøring samles og tydeliggjøres
- Plikten til logging utvides til også å omfatte hvilke opplysninger som er tilgjengeliggjort. Loggingsbestemmelse flyttes fra forskrift til lov
- Bruk av helseopplysninger og kontaktinformasjon til pasienter utvides og forenkles for bruk i kvalitetsforbedring og forskning

Tydeligere struktur

- Personellets plikter – helsepersonelloven
- Virksomhetens plikter – pasientjournalloven
- Endret systematikken av taushetspliktreglene
- Språklige endringer

Tilgjengeliggjøring

- Gjennomgående bruk av termen «tilgjengeliggjøring»
- Forstås vidt;
  - Alle former for tilgjengeliggjøring
  - Teknologinøytralt
  - Forstås på samme måte som for eksempel gjeldende helsepersonellov §§ 29 og 29 e

Hovedregel om taushetsplikt (§ 21)

- Videreføring av gjeldende rett
- Slår sammen gjeldende § 21 og § 21 a i helsepersonelloven, med redaksjonelle og lovtekniske endringer
- Identiteten til personer som kontakter medisinsk nødmeldetjeneste omfattes med mindre det er «fare for liv og helse»

Helsehjelp med behandlerrelasjon (§ 25)

- Ny bestemmelse som samler og erstatter (deler av) gjeldende § 25 og § 45
- Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjøre opplysninger som er relevante og nødvendige tilgjengelig for å yte helsehjelp til pasienten
- Opplysninger til helsepersonell eller annet samarbeidende personell som skal yte helsehjelp til pasienten
- Direkte tilgang presiseres som én av flere former for tilgjengeliggjøring
- Personellet som skal bruke opplysningene har ansvaret vurdere om opplysningene er relevante og nødvendige
- Ses i sammenheng med pasientjournalloven § 19 første og andre ledd (virksomhetenes plikt til tilgjengeliggjøring)

Helsepersonell uten behandlerrelasjon

(§ 27)

- Ny bestemmelse viderefører, utvider og erstatter §§ 25 a og 25 b
- Helsefaglig arbeidsfellesskap når formålet er:
  - å støtte helsepersonellet i å treffe beslutninger om helsehjelp,
  - å sikre forsvarlig opplæring av helsepersonell, eller
  - å gjennomføre helsehjelp
- Opplysninger om andre pasienter til behandlingen av egne pasienter
  - Utvide til å gjelde alt helsepersonell med autorisasjon eller lisens (ikke bare leger eller tannleger som i dag)
- Alle former for tilgjengeliggjøring, inkludert «oppslag i journal» som i dag ikke er tillatt

Rett til reservasjon (§ 29)

- Samlet i én bestemmelse
- Speilet i pasient- og brukerrettighetsloven
- Gjelder både eksplisitt reservasjon og der helsepersonellet har «grunn til å tro»
- Gjelder tilgjengeliggjøring etter §§ 25 til 27 og 28 første ledd bokstavene a, b, c og h
  - Samarbeidende personell
  - Epikrise
  - Helsepersonell uten behandlerrelasjon
  - Til egen læring, identifikasjon av egnede pasientkasus for undervisning, ekstern veileder og klinisk etikk-komité
- Unntak ved «tungtveiende grunner»

Intern kvalitetsforbedring (§ 29 a)

- Videreføring og utvidelse av gjeldende § 26
- Kvalitetssikring er erstattet med kvalitetsforbedring
- Statistikk er inkludert som et lovlig formål
- Omfatter også opplysninger om enkeltpasienter «i et behandlingsforløp» - på tvers av virksomheter (§ 29 a andre ledd)

Opplysninger til forsknings- og kvalitetsforbedringsformål, og ekstern veileder (§ 28)

- Identifikasjon av pasientgrunnlag for et forsknings- eller kvalitetsforbedringsprosjekt (første ledd bokstav g.)
- Kunne gi ut kontaktinformasjon om mulige deltakere til forsknings- og kvalitetssikringsprosjekter (første ledd bokstav g.)
- Opplysninger om pasienter til eksterne veileder for gjennomføring av administrative reaksjoner etter helsepersonelloven §§ 56 og 59 (første ledd bokstav c.)

Dokumentasjon av tilgjengeliggjøring (logg) (pasientjournalloven § 22 a)

- Lovfester og utvider kravet til loggføring fra pasientjournalforskriften
- Logg skal nå også inneholde informasjon om opplysninger eller dokumenter som er tilgjengeliggjort
- Dokumentasjonen kan også gjøres i pasientjournalen
- Viktig grep når reglene om tilgjengeliggjøring utvides

Trer i kraft 1. juli 2026

Helse- og
omsorgsdepartementet